

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O RADU OSVITA U 2017-oj GODINI

UVOD

OD TRADICIJE DO POŠTOVANJA ŽENSKIH I DEČJIH PRAVA

Specifičnost romske zajednice koja žensku decu manje vrednuje od muške, ne razlikuje se mnogo od načina vrednovanja kod većinskog naroda, ali Romkinja u svojoj zajednici ima težak zadatak koji nasleđuje njena kćerka, unuka, a da se ona o tome najmanje pita.

Tradicija ranih brakova se više ne može podvoditi pod kulturno nasleđe romske zajednice, jer je Romkinju učinila obespravljenom ženom. Ona često nema prava i mogućnosti da odlučuje o svojoj sudbini bilo da je u pitanju izbor bračnog partnera, razvod, mogućnost nastavljanja školovanja, rođenje jednog ili sedmoro dece, selidba, lečenje, raspolaganje materijalnim sredstvima porodice, rana udaja itd.

Diskriminacija i nasilje u kome žive romske žene i deca, načinilo je od njih žrtve sistema koje je na žalost nevidljivo državnom sistemu, široj društvenoj zajednici ali i romskoj zajednici.

Diskriminacija pripadnica romske nacionalne manjine najviše je izražena u oblasti zapošljavanja, obrazovanja, zdravstvene zaštite, nasilja u porodici i stanovanja. Još uvek je aktuelan problem nedostatka ličnih dokumenata.

Uprkos određenom napretku u zakonodavstvu, usvojeni su mnogi zakoni i strategije, koje se tiču eliminacije diskriminacije nad ženama uopšte, a romskih žena i devojčica naročito, problemi sa sprovođenjem zakona ostaju veliki. Unapređenja u pravnom okviru postoje, ali sa druge strane – njegovo sprovođenje je sporo i nedovoljno, nekada je to usled nedostatka (ili manjka) budžeta, ili nedostatka edukacija za državne službenike i službenice koji treba da implementiraju novousvojene zakone, postojanje predrasuda i stereotipa o Romima/kinjama ili nedovoljno razvijenih kapaciteta institucija. Praksa, daleko zaostaje iza usvojenih pravnih rešenja u mnogim oblastima.

Do razvijanja politika u oblasti rodne ravnopravnosti došlo je usled saradnje sa (ili pritiska od) međunarodnim organizacijama, EU tela. Međutim, Vlada Republike Srbije nije preduzela koordinisan napor da smanji rodnu diskriminaciju ili da implementira dugoročne strategije za unapređivanje položaja žena i postigne suštinsku ravnopravnost. Samo su organizacije civilnog društva bile te koje su podizale svest javnosti o relevantnosti ovih pitanja, dok su rešenja za probleme grupa koje se sreću sa različitim oblicima višestruke diskriminacije, kao što su Romkinje, dobijala nedovoljnu pažnju i ograničene fondove.

Ženske OCD često izražavaju mišljenje da mnogi zakoni koji se odnose na rodna pitanja jesu usvojeni samo iz razloga što Srbija želi da se u budućnosti pridruži EU, i da se kapaciteti institucija ne razvijaju u skladu sa tim. Sa druge strane, u medijima i javnosti, često se čuju izjave da neki (stari ili novousvojeni) zakoni nisu sprovedeni usled nedostatka „političke volje“.

Ne postoji sistemska i konzistentna politika privremenih posebnih mera (mera afirmativne akcije) usmerenih na poboljšanje položaja romskih žena i devojčica i drugih marginalizovanih grupa žena.

Zbog toga što se u javnosti, a ni u samoj romskoj zajednici ne govori o određenim društvenim mehanizmima diskriminacije nad romskim ženama i devojčicama, dolazi se do nevidljivosti napora koji Romkinje ulažu u održavanje gole egzistencije.

Oснаživanje i pružanje podrške romskim ženama, pružanjem prostora u kome se slobodno govori o muškom nasilju nad ženama, romske žene dobijaju deo društvene moći kojom se suprotstavljaju nasilju.

Siguran prostor koji pružamo ženama, saznanja koja sa njima delimo ukazala su nam da je rad sa romskim ženama od vitalne važnosti za romsku zajednicu. Znamo da rad sa romskim ženama otvara put ka njihovoj emancipaciji i da je potrebno uložiti mnogo rada na rešavanju nasilja u okviru romskog patrijarhata koji je po mnogo čemu specifičan. Kada ovo pitanje otvorite romska žena sama imenuje diskriminaciju kojoj je izložena kako u zajednici tako i van nje i tada je mnogo lakše pomoći joj da se pripremi za različite situacije diskriminacije i načine na koji će ih rešiti.

UZ podršku OAK fondacije od maja 2013 godine radile smo novu Strategiju rada Osvita, a u skladu sa novinama u zakonskoj regulativi radile smo reviziju za period 2014 -2018 godine. U okviru Strategije revidirale smo Misiju.

Misija

Udruženje Romkinja Osvit je regionalna ženska organizacija civilnog društva koja doprinosi ostvarivanju rodne ravnopravnosti, izgradnji društva bez diskriminacije i sa jednakim pristupom javnim uslugama. URo Osvit osnažuje žene sa iskustvom nasilja, a posebno Romkinje, za izlazak iz kruga nasilja. URo Osvit radi sa nadležnim institucijama i sprečavanje nasilja prema ženama. Uro Osvit pruža uslugu SOS telefona na romskom i srpskom jeziku. Osvit neguje, jača i širi Romsku kulturu i tako doprinosi razumevanju među zajednicama i kulturi nediskriminacije.

Vizija

Otvorena, **S**nažna, **V**idljiva, **I**nformisana, **T**olerantna Romkinja je ravnopravna u društvenoj zajednici.

Na njima se zasniva rad Osvita. U okviru strateških ciljeva i akcionog plana za 2015.godinu uradile smo:

Strateški cilj 1: Osnajivanje Romkinja i žena sa iskustvom nasilja, za izlazak iz kruga nasilja

Pored institucionalne podrške OAK fondacije za rad organizacije u svim oblastima delovanja, od septembra 2017. do novembra 2017. godine dobile smo finansijsku podršku od UNDP – a za rad SOS telefona na romskom i srpskom jeziku. Početak projekta je obeležen sastankom sa donatorom 30.05.2017.

Januar - decembar 2017.

Kontinuirano dežurstvo na SOS telefonu 24/ 7 , **ukupno 8.760 radnih sati**

Kontinuiran prijem korisnica u kancelariji Osvita.

Pored institucionalne podrške OAK fondacije za rad organizacije u svim oblastima delovanja, od septembra 2017. do novembra 2017. godine dobile smo finansijsku podršku od UNDP – a za rad SOS telefona na romskom i srpskom jeziku. Početak projekta je obeležen sastankom sa donatorom 30.05.2017.

Razne usluge SOS telefona koristile su 242 žene (663 poziva , od toga 42 noćna) što je za 10% veći broj u odnosu na isti period prošle godine. Smatramo da je razlog tome to što su žene bolje informisane o novinama u zakonskoj regulativi i nadležnostima svih lokalnih aktera u njihovoj zaštiti. To je rezultat kampanji, podele promotivnog materijala sa informacijama, gostovanja u lokalnim medijima i radionica sa ženama koje je Osvit sprovodio u ovom periodu.

Što se tiče konkretne usluge pravne podrške, situacija je sledeća:

- 30 korisnica su dobile pravni savet

- 12 korisnica zastupanje na sudu - krivične prijave
- 41 korisnicu napisan neki od pravnih akata
- 15 mera zaštite
- 12 podnetih krivičnih prijava za nasilje u porodici (pro bono)
- izrečeno 15 mera zaštite
- 1 mera zaštite - prekršena pa je nasilnik uhapšen
- 4 starateljstva nad decom
- 7 krivičnih prijava za neplaćanje alimentacije
- dobile smo 10 razvoda braka

Sa početkom primene novog zakona o sprečavanju nasilja u porodici, situacija sa kažnjavanjem počilaca menja se na bolje, sada na osnovu prijave žene PU odmah reaguje, što ranije nije bio slučaj. Međutim, iako je situacija znatno poboljšana u odnosu na period pre usvajanja novog zakona, iz našeg iskustva sa korisnicama, još uvek hitno reagovanje PU, odnosno šta će i kako preduzeti, zavisi od toga koliko je PU službenik edukovan za ovu oblast.

Naša saradnja sa institucijama je unapređena i postignut je viši nivo uključivanja SOS-a u zajedničko delovanje. U zavisnosti od službenika koji je uključen u rešavanje situacije nasilja nad ženama u svim institucijama (da li je edukovan za ovu oblast, da li je senzibilisan) zavisi da li se primenjuju pravila, procedure, prakse u odnosu na zaštitu žrtava i sankcionisanje nasilnika. U svakom slučaju situacija je mnogo pozitivnija u korist žena, i sve veći broj službenika prolazi obuke na ovu temu.

Još jedan od rezultata našeg rada na suzbijanju nasilja nad ženama jeste to da smo postale članice multidisciplinarnog tima za trafficking i redovno se prema planu sastajemo, što rezultira konkretnim akcijama, odnosno rešavanjem slučajeva.

Takođe, unapređena je saradnja lokalnih aktera u zaštiti žena od nasilja - formirana je Grupa za koordinaciju kojom rukovodi JT, a nas su pozvali da budemo deo Grupe i prisustvujemo sastancima sa pravom davanja komentara , sugestija i raspravljanja.

Što se tiče ekonomskog osnaživanja žena sa iskustvom nasilja, 5 žena koje smo usmerile ka CSR-u koristilo je mogućnost radnog angažovanja na određeno vreme, a za 2 žene smo zvale vlasnike firmi i urgirale da ih angažuju za rad.

Strateški cilj 2 : Razvijanje nediskriminativnog društva unapređivanjem razumevanja fenomena nasilja nad ženama/ Romkinjama, aktivizma Romkinja i romske kulture

januar - decembar 2017.

42 puta smo bile gošće na **lokalnim medijima** u kojima smo govorile o problemima nasilja nad ženama što se uklapa u naše **strateške ciljeve 2, 3, i 4.**

Kampanje:

Priprema i realizacija Kampanje “16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja nad ženama”

12.11.2017. Sastanak sa narodnom poslanicom Jelenom Žarić Kovačević i početak obeležavanja Kampanje “16 dana aktivizma”

22.11.2017. Gostovanje na TV ZONA povodom obeležavanja Kampanje 16 dana aktivizma.

23.11.2017. Regionalna konferencija Pčinjskog okruga i regionalna konferencija Mreže Žene protiv nasilja na kojoj smo predstavile Osvit i rad regionalne mreže u okviru Kampanje “16 dana aktivizma”.

24.11.2017. Akcija iscrtavanja stensila sa vršnjačkim edukatorkama i učenicima/cama koji su prošli vršnjačku edukaciju u okviru akcije “ Mogu da neću “ u okviru projekta “Nulta tolerancija na rodno zasnovano nasilje”

24.11.2017. Ulična akcija povodom obeležavanja Kampanje “16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja nad ženama” – podela promo materijala.

21.12.2017. Organizovale smo konferenciju “Analiza lokalnih politika za zaštitu žena od nasilja” za predstavnike institucija i organizacija za zaštitu žena od nasilja grada Niša. Izlagačice su nam pored predstavnica Osvita bile iz Policijske Uprave, Centra za socijalni rad, Višeg Javnog tužilaštva, Sigurne kuće.

Priprema i realizacija V day-a

08.02.2017. gostovale smo na TV KCN, povodom najave obeležavanja V-day-a i konferencije.

10.02.2017. gostovale smo na TV ZONA, povodom najave obeležavanja V-day-a i konferencije.

14.02.2017. Organizovale smo konferenciju "Različitost u primeni Konvencije Saveta Evrope u Nišu, Vranju i Kikindi: pozitivni i negativni primeri prakse".

Priprema i realizacija 8. marta:

08.03.2017. Učestvovala smo u osmomartovskom maršu u borbi protiv femicida u Beogradu.

Priprema i realizacija Kampanje povodom Meseca ženskog romskog aktivizma i obeležavanja 8. aprila - Svetskog dana Roma:

04.03.2017. Organizovale smo sastanak upravnog odbora Romske ženske mreže čija je tema bila obeležavanje meseca romskog ženskog aktivizma.

28.03.2017. Učestvovala smo u snimanju spota "Ugasi nasilje".

31.03.2017. Konferencija "Evropska podrška za inkluziju Roma" u organizaciji OEBS-a.

06.04.2017. Gostovanje na Elektronskom Fakultetu povodom meseca Romskog ženskog aktivizma

06.04.2017. Gostovanje na TV Belle amie.

11.04.2017. Organizovale smo Konferenciju "Romkinje u Srbiji: Dostignuća, izazovi i perspektive" u Palati Srbija na kojoj smo predstavile pozitivne primere uspešnih Romkinja sa ciljem stvaranja nediskriminativnog društva.

Cilj konferencije je da se u svetlu obeležavanja Međunarodnog dana žena 8. marta i Međunarodnog dana Roma 8. aprila, predstave trenutna postignuća, izazovi i perspektive Romkinja u Srbiji.

Konferencija je okupila sve relevantne nacionalne aktere, organizacije civilnog društva i međunarodnu zajednicu sa ciljem da saznaju više o uspešnim i ostvarenim Romkinjama kako bismo na taj način proučili drugačiju sliku o njima u Srbiji. Konferencija je prižila priliku da se poveća vidljivost i doprinosi Romkinja u oblasti obrazovanja, zapošljavanja i borbe protiv nasilja prema ženama. Takođe, predstavljena su postignuća Romske ženske mreže u zagovaranju strateških i zakonskih promena. Na konferenciji su između ostalog učestvovali :

Suzana Paunović, *direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava*

Brankica Janković, *poverenica za zaštitu ravnopravnosti*

Nenad Ivanišević, *državni sekretar u Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja*

Nikolas Bizel, *šef prvog sektora operacija, Delegacija Evropske unije u Srbiji*
Nj.E. Ambasador Andrea Oricio, *šef Misije OEBS u Srbiji*
Karla Robin Heršej, *predstavnic UN/UNDP u Srbiji*
Gordana Stevanović, *zamenica zaštitnika građana*
Vitomir Mihajlović, *predsednik Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine*

Ostale aktivnosti:

23.02.2017. Imale smo sastanak sa Svetom za mlade, na kome su predstavljeni rezultati projekta "Aktivizam, volonterizam i mobilnost mladih Roma".

28.02.2017. Prisustvovala smo obeležavanju 20 god. rada Otvorenog kluba.

07.03.2017. Sastanak sa LER-om oko EU projekta grada za rešavanje stambenog pitanja Roma.

14.03.2017. Sastanak sa TV ZONA oko potencijalne saradnje na zajedničkom projektu.

04.05.2017. Učestvovala smo i prezentovale uslugu SOS telefona na sajmu socijalne zaštite u Domu Vojske Niš

08.05.2017. Prisustvovala smo proslavi slave opštine Crveni Krst.

09.05.2015. Prisustvovala smo proslavi dana Škole mode i lepote.

11.05.2017. Poseta OAK-a Osvitu.

16.05.2017. Sastanak upravnog odbora – Progres u Prolom banji.

16.05.2017. Gostovanje na TV Belle amie u Jutarnjem program.

01.06.2017. "Integracija nacionalnih manjina" u organizaciji Centra za etnicitet.

06.06.2017. "Socijalne usluge" EU kutak, u organizaciji Protekte.

05.07.2017. Evaluativni sastanak za primenu strategije prevencije i zaštite od diskriminacije za period 2014-2018. god. u organizaciji Kancelarije za ljudska i manjinska prava.

17.07.2017. Skype konferencija – evaluacija ženskog pokreta.

03.08.2017. Sastanak projektnog tima za realizaciju projekta "Održivi model rešavanja neuslovnih romskih naselja"

19.08.2017. Sastanak Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine povodom smene rukovodstva.

21.08.2017. Sastanak projektnog tima za realizaciju projekta "Održivi model rešavanja neuslovnih romskih naselja"

22.08.2017. Sastanak projektnog tima za realizaciju projekta “Održivi model rešavanja neuslovnih romskih naselja”

25.08.2017. Sastanak sa gradonačelnikom, investitorima iz Rumunije i predstavništva NSRNM (u okviru projekta “Održivi model rešavanja neuslovnih romskih naselja”)

31.08.2017. Sastanak projektnog tima za realizaciju projekta “Održivi model rešavanja neuslovnih romskih naselja”

03.09.2017. Skype konferencija upravnog odbora Romske ženske mreže

05.09.2017. Intervju za Radio Beograd

05.09.2017. Terenski obilazak u okviru projekta “Održivi model rešavanja neuslovnih romskih naselja”

18.09.2017. Sastanak projektnog tima za realizaciju projekta “Održivi model rešavanja neuslovnih romskih naselja”

19.09.2017. Sastanak u vezi sa konkursom projekta “Inicijativa za inkluziju” Kancelarije za LER.

20.09.2017. Sastanak projektnog tima za realizaciju projekta “Održivi model rešavanja neuslovnih romskih naselja”

30.09-01.10.2017. Sastanak Regionalne mreže – regiona jug, u Leskovcu.

07-10.09.2017. Učestvovala smo na PitchWise festivalu ženske umetnosti i aktivizma u Sarajevu “Svijet je naše platno”

19.10.2017. Učestvovala smo na seminaru o socijalnom uključivanju Roma i Romkinja u Republici Srbiji u organizaciji Vlade Republike Srbije

20.10.2017. Sastanak sa Aleksandrom Petrović (UN)

25.10.2017. Regionalna konferencija „Sigurnost Romkinja na Zapadnom Balkanu“ (Ana).

30-01.11.2017. Učestvovala smo na WAVE konferenciji održanoj u Budimpešti.

26.10.2017. Dan otvorenih vrata povodom obeležavanja evropskog dana civilne pravde u Višem sudu u Nišu.

01.11.2017. Koktel povodom obeležavanja 100 godina saradnje između Švedske i Srbije.

02.11.2017. Sastanak sa Aleksandrom Petrović (UN)

13.11.2017. Prezentacija projekta “Istraživanje o dobrobiti i sigurnosti žena” OEBS-a

17.11.2017. Sastanak sa Nehom Kagal (organizacija Imkaan, London) povodom učestvovanja u realizaciji aktivnosti u okviru programa UN "Implementing Norms, Changing Minds".

24.11.2017. Tribina u Skupštini grada u organizaciji Sigurne kuće pod nazivom "Svaka kuća, sigurna kuća".

27.11.2017. Radni sastanak lokalne zajednice u borbi protiv trgovine ljudima (CSR – Gordana)

27-29.11.2017. Prvi sastanak eksperata za nasilje u okviru programa UN "Implementing Norms, Changing Minds".

21.12.2017. Gostovanje na TV ZONA povodom predavljanja Monitoringa lokalnih politika za zaštitu žena od nasilja i Konferencije "Analiza lokalnih politika za zaštitu žena od nasilja".

22.12.2017. Radni sastanak lokalne zajednice u borbi protiv trgovine ljudima (CSR – Gordana)

28.12.2017. Sastanak radne grupe za obezbeživanje uslova za uspešnu realizaciju projekta "Održivi model rešavanja neuslovnih romskih naselja".

U cilju razvijanja nediskriminatornog društva unapređivanjem razumevanja fenomena nasilja nad ženama – Romkinjama organizovale smo ili bile izlagačice na **30 seminara, 70 sastanaka i 20 konferencija- okruglih stolova** na nacionalnom ili lokalnom nivou. U skladu sa ovim ciljem kreirale smo i realizovale još 4 projekta: "Podrška unapređenju položaja Romkinja" koji je finansijski bio podržan od Kancelarije za ljudska i manjinska prava Vlade RS, "Prevenција ranih dečijih brakova na teritoriji opštine Aleksinac" podržan od EU Progres, Unopsa i Vlade Švajcarske, "Nulta tolerancija na rodno zasnovano nasilje" u partnerstvu sa Autonomnim ženskim centrom podržanog od EU, „Juče, danas, sutra: emisija *O Romima i za Rome*“ finansiran od Ministarstva kulture i informisanja.

Projekti u 2017:

Od septembra 2016. do maja 2017. godine realizujemo projekat "**Prevenција ranih dečijih brakova na teritoriji opštine Aleksinac**" koji se u potpunosti oslanja na naš strateški cilj 2. jer su devojčice koje ulaze u prisilne rane brakove žrtve nasilja. Projektom smo realizovale istraživanje na terenu o pojavi maloletničkih brakova u romskoj zajednici na uzorku od 165 Romkinja starosti od 15 do 65 godina starosti, što predstavlja reprezentativan uzorak jer u Aleksincu živi 1500 pripadnika romske zajednice. Angažovale smo 3 istraživačice predstavnice opštine Aleksinac-Komisija RR, Centra za socijalni rad i ženske romske organizacije Nada iz Aleksinca. Rezultat je da su u južnoj Srbiji prvi put dobijeni podaci o rasprostranjenosti ove pojave. 80% ispitanica je odgovorilo da su stupile u maloletničke prisilne brakove. Sledeća aktivnost je bila realizacija 2 radionice u osnovnim školama na temu Dečja ljudska prava i štetnost ranih brakova po zdravlje i intelektualni razvoj devojčica i dečaka. Održane su 2 radionice: 20.01.2017. u OŠ "Vožd Karađorđe" u Aleksincu I 23.01.2017. u OŠ "Vuk Karadžić" u Žitkovcu. Rezultat je da je 45-oro dece od 12 do 18 godina starosti, unapredilo nivo znanja na

ovu temu. Organizovale smo 2 tribine za 30 roditelja romske dece na temu Zakonska regulativa koja štiti decu od ranih brakova i sankcioniše počinitelje ovog krivičnog dela, i otvoreno razgovarali sa roditeljima o ovoj pojavi i razlozima u interesu dece da se tradicija osavremeni u skladu sa tendencijama današnjice. 02.02.2017. i 08.03.2017. održan je sastanak u opštini Aleksinac, na kome su dogovarani dalji koraci za sprovođenje aktivnosti projekta. U skladu sa projektom urađen je softver- baza podataka za koju je nadležan Centar za socijalni radu Aleksincu i baza je popunjena podacima iz istraživanja. Baza je dostupna na web adresi www.ranibrakovi.rs. Imale smo 5 sastanaka sa adekvatnim predstavnicima lokalne samouprave za rešavanje ovog problema opštinske uprave, CSR, PU, obrazovne ustanove, zdravstvene ustanove i NVO. Rezultat je rešenje predsednika opštine Aleksinac o formiranju lokalnog tima za prevenciju ranih brakova i imenovanje osoba tog tima iz sastava gore navedenih aktera. 23.03.2017. održan je završni sastanak lokalnog tima za prevenciju ranih brakova čime je zaključen projekat.

"Nulta tolerancija na rodno zasnovano nasilje" je trogodišnji projekat u kome smo partneri Autonomnom ženskom centru podržanog od EU. Realizujući ovaj projekat obučile smo dve aktivistkinje Osvita za vršnjačke edukatorke koje su držale trening na temu vršnjačko rodno zasnovano nasilje u dve srednje škole u Nišu, Pravno poslovnoj i školi Mode i lepote za 47 srednjoškolaca, kao i seminare sa nastavnicima tih škola. Do sada smo imale 16 radionica sa mladima i 2 follow up sastanka. Kao javnu akciju imale smo iscertavanje stensila u Pravnoj poslovnoj školi i školi Mode i lepote gde su učenici koji su prošli obuku o vršnjačkoj edukaciji iscertavali grafite sa porukama „Mogu da neću“, i „Ljubav nije nasilje „. Po završetku javne akcije učenici i učenice pridružili su nam se na uličnoj akciji povodom Kampanje 16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja nad ženama. 31.03.2017. održan je sastanak sa nastavnicima iz Škole mode i lepote i pravno-poslovne škole. 16.05.2017. održan je regionalni sastanak u okviru projekta. 09.09.2017. održan je sastanak vršnjačkih edukatorki i koordinatorki. 25.09.2017. održan je sastanak sa donatorom u okviru projekta. 24.11.2017. održana je akcija iscertavanja stensila sa vršnjačkim edukatorkama i učenicima/cama koji su prošli vršnjačku edukaciju u okviru akcije “ Mogu da neću “ u okviru projekta.

“Zajedno u prevenciji nasilja nad Romkinjama” je tromesečni projekat podržan od Kancelarije za ljudska i manjinska prava, u okviru kog su realizovana 2 dvodnevna seminara u Nišu i Aleksincu. 24-25. Januara2017. održan je seminar u Nišu.

"Podrška unapređenju položaja Romkinja" je tromesečni projekat koji je finansiran od strane Kancelarije za ljudska i manjinska prava, u okviru kojeg smo realizovale po tri dvodnevna seminara u Prokuplju, Vranju i Leskovcu za zaposlene u institucijama koji dolaze u kontakt sa korisnicama Romkinjama. Struktura seminara zasnovana je na našem akreditovanom programu kod Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu "Podrška unapređenju položaja Romkinja". Rezultat je da je **60 (53)** predstavnika lokalne uprave, CSR, Pu, obrazovnih i zdravstvenih ustanova i

NVO-a unapredilo svoja kapacitete za pružanje kvalitetnih usluga Romkinjama u ostvarivanju njihovih prava.

U Vranju je seminar održan od 22.09. do 23.09.2017. godine u Domu vojske. Ova obuka je trajala 16 sati, a trenerice na obuci su bile Ana Saćipović i Aleksanda Stevanović. Učesnici kojih je bilo 17 prošli su akreditovanu obuku i dobili su po 15 bodova od Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu.

Seminar u Leskovcu održan je 23-24.10. 2017. godine u Centru za stručno usavršavanje i obrazovanje. Bilo je 23 učesnika koji su prošli akreditovanu obuku i dobili su po 15 bodova od Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu. Ova obuka je trajala 16 sati, a trenerice na obuci su bile Ana Saćipović i Aleksanda Stevanović.

Seminar u Prokuplju održan je 15-16. 11.2017. godine u hotelu Olympic Residence i na njemu je prisustvovalo 13 učesnica. Učesnici su prošli akreditovanu obuku i dobili su po 15 bodova od Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu.

Na početku obuke učesnici su popunjavali upitnik znanja o specifičnostima u radu sa višestruko marinalizovanim ženama-Romkinjama, njihovim potrebama u ostvarivanju prava, kao i njihovoj senzibilisanosti da prepoznaju diskriminaciju. Na kraju obuke učesnici su popunjavali test o novostečenim saznanjima na ista-slična pitanja koja pokazuju promenu stavova i usvojenost delova programa kao i kako odgovoriti na potrebe korisnica usluga. Rezultati testova pokazuju da većina učesnika nakon obuke prepoznaje stereotipe i njihove posledice po Romkinje, načine prevladavanja predrasuda. Svi učesnici pokazuju usvojena znanja o elementima romske kulture i tradicije, prepoznaju prepreke na koje nailaze Romkinje u ostvarivanju svojih prava i spremni su da ponude rešenja za njihovo prevazilaženje.

"Juče, danas, sutra - emisija o Romima i za Rome" je dvanaestomesečni projekat, podržan od Ministarstva culture i informisanja, kojim je planirana priprema i realizacija 24 tematskih emisija sa adekvatnim sagovornicima na određenu temu i reportaža sa terena u institucijama i romskim mahalama. Ciljna grupa su nam 20.000 pripadnika/ca romske nacionalne manjine koji će ovim putem sačuvati i negovati svoj jezik, kulturu i tradiciju i oko 300.000 pripadnika/ca većinskog stanovništva koji će biti upoznati sa informacijama važnim za svakodnevni život njihovih sugrađana. Osnovne informacije, aktivnosti i mere ukazivale bi na njihova prava, zakonsku obavezu i nadležnosti u skladu sa Strategijom i AP za inkluziju Roma/kinja. Ujedno će se razvijati tolerancija, upoznavanje različitosti i vrednosti među građanima Niša i južne Srbije. 04.09. 2017. Održan je sastanak na TV ZONA u okviru projekta. 02.10.2017. održan je sastanak partnera u okviru projekta.

Strateški pravac 3: Praćenje sprovođenja normativnog okvira i uspostavljanje mehanizama za sprečavanje i suzbijanje nasilja nad Romkinjama/ ženama na lokalnom i nacionalnom nivou u periodu januar - decembar 2017.

29.09.2017. godine uputile smo dopise Gradonačelniku Niša, Gradskom veću, Većnici za socijalna pitanja Tijani Đorđević Ilić, Sekretarijatu za dečiju i socijalnu zaštitu, Sekretarijatu za finansije i Budžetskoj komisiji Grada Niša sa molbom da razmotre predlog da se finansiranje posebnih socijalnih usluga koje u okviru Zakona o socijalnoj zaštiti pruža Udruženje Romkinja Osvit, uvrsti u Predlog budžeta grada Niša za 2018. godinu. Posebne dopise uputili smo većnici za socijalnu zaštitu Tijani Đorđević Ilić i Sekretarijatu za dečiju i socijalnu zaštitu sa zahtevom za dopunu Odluke o pravima iz oblasti socijalne zaštite na teritoriji Grada Niša, uslugom SOS telefona za žene žrtve nasilja. Takođe smo uputile dopise sa molbom da nam zakažu sastanak na kome bismo razgovarali o dopuni Odluke i budžetskom finansiranju rada SOS telefona gradonačelniku, većnici za socijalna pitanja i načelnici Sekretarijata za dečiju i socijalnu zaštitu.

10.10.2017. dobile smo negativan odgovor od Sekretarijata za dečiju i socijalnu zaštitu, sa obrazloženjem da usluga SOS telefona već postoji pri ustanovi Centra za socijalni rad i Sigurnoj kući, kao i da će uskoro biti uspostavljena nacionalna SOS linija koja će pokrivati između ostalog i teritoriju grada Niša.

U okviru redovnih aktivnosti Osvita radimo monitoring lokalnih usluga i politika za zaštitu žena od nasilja, a na osnovu zahteva o dostupnosti informacija od javnog značaja. Upoređujemo plan i program rada sa godišnjim izveštajem o radu adekvatnih institucija, ustanova i lokalne uprave (Pu, CSR, Uprava za socijalnu zaštitu, Sigurna kuća, Tužilaštvo). Proces monitoringa traje tokom cele godine. Analizu monitoringa sa preporukama za unapređenjem rada adekvatnih aktera prezentujemo na okruglom stolu povodom Kampanje 16 dana aktivizma u borbi protiv nasilja nad ženama, ali i svakom akteru dostavljamo analizu sa preporukama u pisanoj formi.

05.10.2017. godine poslale smo Policy dokument svim institucijama i ustanovama čiji smo rad monitorisale sa preporukama za unapređenje rada u cilju dostupnosti kvalitetnih usluga korisnicama iz višestruko marginalizovanih grupa.

06.03.2017. imale smo sastanak sa većnicom za socijalna pitanja Tijanom Đorđević, na kome smo razmatrale mogućnosti dopune Odluke o pravima iz oblasti socijalne zaštite na teritoriji grada Niša, uključivanjem usluge SOS telefona za žene žrtve nasilja.

09.03.2017. Sastanak sa Majklom Davenportom na kome smo mu ukazali na kršenje Konvencije SE.

30.05.2017. Sastanak sa narodnim poslanikom Dušanom Milisavljevićem na kome smo mu ukazale na kršenje Zakona o ratifikaciji Konvencije SE na lokalnom nivou i lobirale za pružanje podrške.

28.06.2017. zajedno sa UŽ Peščanik i ...IZ KRUGA – Vojvodina uputile smo Apel zaštitniku građana da po sopstvenoj inicijativi preispita postupanje institucija u slučaju femicida.

17.10.2017. Sastanak sa zaštitnikom građana u Gradskoj kući.

12.11.2017 Sastanak sa narodnom poslanicom Jelenom Zaric Kovacevic na kome smo joj ukazale na kršenje Zakona o ratifikaciji Konvencije SE na lokalnom nivou.

Od septembra 2017. Počele smo da sređujemo dokumentaciju za licenciranje usluge SOS telefona, a zahtev je predat 25.01.2017.

Generalan zaključak je da smo dobro isplanirale godišnje aktivnosti rada, jer smo njihovom realizacijom doprinele planiranju nacionalnih i lokalnih programa i formiranju mehanizama za unapređenje položaja Romkinja i žena sa iskustvom nasilja.

Strateški pravac 4: Izgradnja kapaciteta udruženja Osvit za realizaciju strateških ciljeva

Januar - decembar 2017.

Na osnovu internog dokumenta **Principi rada u Osvitu** sve aktivistkinje su ravnopravne, sa istim mogućnostima unapređenja u radu, unapređenja znanja i kompetencija i raspored odlaska na obuke. Dogovoreno je da svaka aktivistkinja koja prođe obuku, kojom nisu obuhvaćene druge aktivistkinje, ima obavezu da edukativni materijal sa obuke dostavi Osvitu, odnosno dostupnim svim aktivistkinjama. Na sastanku organizacije prenosi iskustva sa obuke.

Drugi princip rada je da jednom mesečno (po potrebi češće) organizujemo redovne sastanke organizacije, na kojima raspravljamo o problemima u radu, postignutim rezultatima, razmeni iskustva i potrebama aktivistkinja za dalji rad i unapređenje.

- Osvit je potpisao memorandum o saradnji sa Opštinom Aleskinac i održane su 2 radionice u osnovnim školama učenicima.

- Seminar - obuka za rad sa ženama žrtvama seksualnog nasilja (obuku je prošla jedna aktivistkinja Gordana).

- 22-23.02.2017. Seminar – Zakon o spečavanju nasilja u porodici u ogranizaciji Mreža žena protiv nasilja prošle su dve aktivistkinje (Ana i Zorica).

- 10.04.2017. Učestvovala smo na tribini „Zaštita dece od nasilja“ u organizaciji Centra za podršku porodici „Putokaz“, fondacija „Dečije selo“.

- 21-24.02.2017. i 18-21.04.2017. Uz podršku Trag fondacije imale smo obuku za javno zastupanje koju su prošle dve aktivistkinje, koja je organizovana u dva modula - Zlatar i Bijeljina(Suzana i Aleksandra).

- 28.02.2017. Prisustvovala smo sastanku pod nazivom „Kako do poverenja i održivosti organizacija civilnog društva“
- 21 – 24. 03. 2017 – Medijsko predstavljanje mreže i potpisivanje memoranduma Rezolucije 1325.
- 05 – 08.03.2017. – Dve aktivistkinje su učestvovala na konferenciji o Femicidu i osmomartovskom maršu (Gordana i Miljana)
- 16 – 19.03.2017. Seminar „Pružanje podrške ženama sa iskustvom porodičnog i partnerskog nasilja“ (Ana).
- 31.03.2017. Trening „EU fondovi – projekti i partnerstva“ Kancelarija za evropske integracije RS (Aleksandra).
- 12.05.2017. Prezentacija „Superste“ programa, EU info kutak.
- 19-20.05.2017. Praćenje primena novog zakona o sprečavanju nasilja u porodici i nadgledanje primene postojećih. Rezultat ovog seminara je upućen Apel zaštitniku građana. (Aleksandra).
- 25.05.2017. Radionica NAP 1325 (Gordana).
- 31.05-04.06.2017. Strateško planiranje Mreže Žene protiv nasilja u Vrnjačkoj banji.
- 31.05.2017. Učestvovala smo na okruglom stolu „Gde je interes građana u procesu EU integracija“ u organizaciji Nacionalne koalicije za decentralizaciju.
- Učestvovala smo u 2 panel diskusije u Višem sudu u Nišu: „Novi zakono sprečavanju nasilja u porodici“ (05.06.2017) i „Nove mogućnosti za preventivno sprečavanje nasilja“ (09.06.2017).
- 18.07.2017. Poseta donatora Kvinna till Kvinna u prostorijama Osvita.
- 26.07.2017. Poseta OEBS-a povodom istraživanja kapaciteta civilnih organizacija i (borba protiv zločina iz mržnje)
- 24-26.08.2017. učestvovala smo na seminaru “Monitoring i evaluacija procesa primene NAP-a Rezolucije 1325” – tema: uloga i prioriteta organizacija civilnog društva, Vrnjačka banja (Suzana i Gordana).
- 11-12.09.2017. Konferencija „Osnaživanje ženskih organizacija i pokreta za borbu protiv nasilja: nove perspektive i merenje učinka“ u organizaciji OAK i Traga (Ana i Aleksandra).
- 15.09.2017. Izveštaj o proceni kapaciteta Mreže Žene protiv nasilja u organizaciji Trag fondacije.

- 15-16.10.2017. Konferencija „Žene na selu – Unapređenje kvaliteta života u seoskim područjima“ – UN Women (Miljana).
- 25.10.2017. Konferencija o podršci žrtvama u Srbiji Viktimološkog društva Srbije u Višem sudu u Nišu (Jelena).
- 09.11.2017. Radionica za rad sa ženama sa invaliditetom koje imaju iskustvo nasilja (Gordana).
- 27-28.11.2017. Trening „Procena rizika u programima rada sa počiniocima nasilja“ (Jelena).
- 27.11.2017. Obuka „Jačanje kapaciteta novouspostavljenih službi za podršku žrtvama u pravosuđu“ u organizaciji Astre na kojoj je Osvit predstavio uslugu SOS telefona (Zorica).
- 01-03.2017. Seminar oko licenciranja usluge SOS telefona (Suzana).
- 13.11.2017. Poseta Katje Wadewitz (Solidarity Service International) povodom potencijalne saradnje
- 30.11.2017. Regionalna konferencija „Korisnici savetuju i preporučuju“ (Suzana).
- 14-15.12.2017. Obuka o sprečavanju nasilja nad ženama sa invaliditetom u rezidencijalnim ustanovama (Miljana).
- 25-26.12.2017. „Izazovi civilnog društva u pomoći, podršci, radu i inkluziji migranata“ (Jelena).
- 26-27.12.2017. Sastanak povodom licenciranja Mreže Žene protiv nasilja u Beogradu
- Dve aktivistkinje koje su prošle obuku za Vršnjačke edukatorke sprovele su organizovale su vršnjačku edukaciju mladih u Nišu sa učenicima i nastavnicima (Nulta tolerancija na rodno zasnovano nasilje - Suzana i Anabela).
- Redovni mesečni sastanci organizacije .

Dosadašnja praksa u radu Osvita je da jednom mesečno imamo sastanke na kojima su u obavezi da prisustvuju sve aktivistkinje. Na sastancima radimo evaluaciju mesečnih aktivnosti, razgovaramo o problemima na koje nailaze aktivistkinje u radu, dajemo sugestije za njihovo prevazilaženje i dogovaramo naredne aktivnosti. Pravimo raspored dežurstva na SOS telefonu, i plan realizacije drugih aktivnosti vezano za projekte. Svaka aktivistkinja dobija zadatak za naredni mesec, može se prijaviti sama za određeni zadatak ili prema kapacitetu i znanju u određenoj oblasti, zadužena osoba može se zameniti sa drugom aktivistkinjom. Po demokratskim principima svaka ima pravo da učestvuje u planiranju, daje sugestije i druge komentare.

- Po potrebi, organizujemo interne seminare, na kojima se nakon prođenih obuka, obučavaju druge aktivistkinje iz organizacije , koje nisu prošle te seminare. Aktivistkinja koja je prošla određenu obuku ima obavezu da sav edukativni materijal sa obuke, donese u kancelariju Osvita (dostupnost sticanja znanja za sve), i pripremi trening da novostečena znanja prenese svojim kolegicama u organizaciji koje nisu bile na tu obuku. Tako jačamo kapacitete svih aktivistkinja.